

Ewelina Piernicka

.....
imię i nazwisko kandydata na dyrektora

PROGRAM DZIAŁANIA

MUZEUM MIEJSKIEGO im. MAKSYMILIANA CHROBOKA W RUDZIE ŚLĄSKIEJ

na okres listopad 2025 - październik 2028

Akceptacja Prezydenta Miasta Ruda Śląska

Prezydent Miasta
Ruda Śląska
Michał Piernicki

31.10.2025
.....
data i miejsce

Program działania przedstawiony przez kandydata na dyrektora instytucji kultury jest jego autorską koncepcją zarządzania instytucją w okresie kadencji. W związku z tym program nie obejmuje wszystkich aspektów działania instytucji, ale wskazuje na takie cele, które w ciągu kadencji chce zrealizować dyrektor. Mogą mieć one różny charakter, tak jak różne są autorskie wizje kandydatów. od kandydata zależy, czy w okresie kadencji powinien skupić się na rozbudowie obiektu, realizacji wystaw, czy może na tworzeniu społeczności wokół instytucji.

„Jeśli nie możesz robić rzeczy wielkich, rób małe rzeczy w wielki sposób.”

Napoleon Hill

Ta znana sentencja motywacyjna, która podkreśla wagę jakości wykonywania nawet najmniejszych zadań, które mogą prowadzić do wielkich rezultatów, niech będzie punktem wyjścia do rozważań na temat mojego programu działania rudzkiego muzeum.

CZĘŚĆ OGÓLNA

1. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
Potencjał miejsca - atrakcyjna lokalizacja muzeum, w bliskim sąsiedztwie przystanku autobusowego oraz stacji kolejowej, w centrum historyczno-kulturowego kompleksu architektonicznego. Charakterystyczna, ikoniczna forma budynku muzeum. Ciekawe zbiory muzealne, podkreślające walory kulturowe miasta i regionu. Kompetentny i doświadczony zespół pracowników. Nowoczesna i atrakcyjna wystawa stała „Czas to pieniądz. Historia cywilizacji i ekonomii na przykładzie Rudy Śląskiej” (dostępna do zwiedzania od 2021 r.). Gotowość (otwartość) i doświadczenie we współpracy z organizacjami, stowarzyszeniami i instytucjami regionalnymi. Wspieranie twórczości lokalnych artystów. Wysoka ocena rudzkiego muzeum w Google Maps (4,6).	Niska ranga instytucji, poniżej jej rzeczywistych możliwości. Zbyt małe zasoby finansowe i kadrowe, hamujące marketing, konserwację zbiorów, rozwój kolekcji czy zakup sprzętu do ewidencjonowania, zabezpieczania i przechowywania zbiorów. Brak profesjonalnych pomieszczeń magazynowych, zapewniających odpowiednie warunki konserwatorskie, w tym stabilną temperaturę i wilgotność, a także odpowiednie systemy przechowywania, zgodne ze standardami muzealnymi. Niewystarczająco wykorzystany potencjał mediów społecznościowych. Skromna oferta wydawnicza, brak ciekawych gadżetów. Brak oddzielnej sali na cele edukacyjne, warsztatowe oraz zaplecza technicznego (pracowni fotograficznej) do digitalizacji zbiorów oraz działań związanych ze sferą cyfrową. Mało atrakcyjny system wynagradzania pracowników. Długotrwała awaria muzealnego zegara wieżowego, będącego wizytówką instytucji i jednocześnie antyreklamą wystawy stałej pt. „Czas to pieniądz”
Szanse	Zagrożenia
Potencjał muzeum w kształtowaniu poczucia tożsamości i samookreślenia człowieka oraz w umacnianiu świadomości regionalnej.	Rosnące koszty utrzymania budynku i stałej wystawy multimedialnej.

Duży potencjał w zwiększeniu działania muzeum w przestrzeni cyfrowej, wirtualnej. Możliwość pozyskania środków ze źródeł zewnętrznych. Rozszerzenie (inkluzyjność) oferty muzealnej, poprzedzonej badaniami diagnostycznymi dotyczącymi potrzeb kulturalnych i oczekiwań, zwłaszcza młodego pokolenia, oraz budowanie nowej publiczności muzealnej. Rozszerzenie pola działania w związku z koordynacją współpracy pomiędzy muzeum a szkołami.	Sytuacja finansowa Organizatora, który szuka oszczędności, powoduje ograniczenie wysokości finansowania działalności muzeum, co z kolei może generować problemy w zachowaniu płynności finansowej oraz działań o charakterze rozwojowym. Konkurencyjność rosnącej ilości instytucji, stowarzyszeń, zajmujących się upowszechnianiem dziedzictwa kulturowego, które lepiej radzą sobie w „świecie wirtualnym”, mają atrakcyjne propozycje, bogatą ofertę pamiątek, wydawnictw itp.
--	---

2. Wizja

Misja muzeum

Dokumentujemy pamięć i opowiadamy o przeszłości Miasta i Regionu. Rozmawiamy z mieszkańcami, reagujemy na zmiany, patrzymy odważnie w przyszłość. Bo kiedy wiemy, skąd przyszliśmy, wiemy dokąd iść.

Muzeum Miejskie im. Maksymiliana Chroboka w Rudzie Śląskiej powinno zajmować znaczące miejsce na mapie kulturalnej województwa śląskiego jako instytucja dbająca o dziedzictwo kulturowe Miasta i Regionu, promująca najważniejsze wartości regionalne oraz aktywnie angażująca się w kształtowanie własnej tożsamości w społeczności lokalnej.

Przemiany dokonujące się w strukturze współczesnego społeczeństwa stawiają przed muzealnictwem nowe zadania i wymuszają nowoczesne metody działania. Moja wizja muzeum to stawianie na instytucję szeroko otwartą na nowe trendy, na różne środowiska, opartą na dialogu międzypokoleniowym oraz dynamicznym połączeniu tradycji z nowoczesnością, przeszłości historycznej ze współczesną rzeczywistością. Ważne, aby rudzkie muzeum było miejscem, w którym historia Miasta opowiedziana w atrakcyjny sposób, stała się inspiracją dla nowych pokoleń, poszukujących swoich korzeni. Żeby było przestrzenią, gdzie poprzez innowacyjne wystawy, integracyjne programy edukacyjne oraz wydarzenia kulturalne promuje się unikalny charakter naszego dziedzictwa. Pamiętając, że sercem muzeum są jego zbiory, eksponaty, artefakty, za którymi stoją konkretne osoby i ich historie, należy o nie zadbać w profesjonalny sposób, z uwzględnieniem muzealnych standardów konserwatorskich, aby mogły być godnie eksponowane, odczytywane i interpretowane na nowo.

3. Obszary wyzwań

Obszary obowiązkowe:

- a) Społeczeństwo - program angażowania i relacji ze społeczności lokalną, w której działa instytucja; współpraca z organizacjami pozarządowymi; projekty dla konkretnych grup, w tym grup defaworyzowanych.

Rozwój publiczności poprzez uczynienie wiedzy, kultury i sztuki bardziej dostępnymi dla wszystkich, kreowanie pozytywnego wizerunku instytucji, to budowanie coraz bliższych relacji z aktywnym widzem, który staje się w efekcie partnerem.

Oprócz realizacji podstawowych zadań muzeum spójnych ze statutem, w najbliższych latach chciałabym dążyć do wzmocnienia roli muzeum jako ośrodka inicjującego działania promujące historię i tradycje lokalne w sposób atrakcyjny dla społeczności lokalnej oraz dla środowisk kulturalnych regionu. Ciekawym wyzwaniem byłoby organizowanie cyklicznych festiwali, promujących fundamentalne zagadnienia związane z górnośląskim dziedzictwem kulturowym, m.in. z przeżywającym aktualnie prawdziwy renesans, regionalnym strojem ludowym i jego odmianami oraz współczesnym etnodizajnem, zagadnieniami związanymi z folklorem i sztuką ludową, rzemiosłem czy kulinarnym dziedzictwem. Ważne jednak, aby działania te były oparte o merytoryczną wiedzę etnograficzną.

Projekt poszerzenia i uatrakcyjnienia oferty muzeum, z którą chciałabym docierać do szerokich grup odbiorców, także osób niepełnosprawnych, to nie tylko dotychczasowe przedsięwzięcia muzealne takie jak: wystawy, warsztaty, lekcje muzealne, koncerty czy sporadyczne spotkania naukowe, ale także działania zmierzające do stworzenia przestrzeni do wzajemnych relacji i twórczych spotkań. Muzeum powinno dążyć do inicjowania okazji do dialogu, dyskusji i konfrontowania perspektyw. Mam świadomość tego, że wypełnienie sal muzealnych zaangażowaną publicznością, to proces długofalowy. W pierwszym etapie należy pozyskać jak największą grupę odbiorców (regularne, bezpośrednie komunikowanie się z najbliższym otoczeniem poprzez media, uczestnictwo w imprezach plenerowych, festynach społecznych czy piknikach rodzinnych) i wyjść do publiczności z opracowaną na nowo, inkluzywną ofertą muzeum, skierowaną do różnych grup społecznych:

- do seniorów, aby uświadomić im, że ich doświadczenie jest niezastąpione (np.: nawiązanie relacji z klubami seniorów, proponowanie spotkań naukowych w promocyjnych cenach, zgodnie z ideą „uczenia się przez całe życie”, spotkania integracyjne);
- do młodzieży, która uczy się „opowiadać jutro z szacunkiem do wczoraj” (np.: dotarcie do grup młodzieży aktywnej społecznie czy twórczo, aby muzeum traktowali jako „swoją” przestrzeń, np. uczniów szkół plastycznych, zwłaszcza rudzian, umożliwiając im zaprezentowanie swoich talentów w przestrzeni muzeum);
- do dzieci, które poprzez ciekawe opowieści „usłyszą głos swoich dziadków” (wzbogacenie muzealnej oferty edukacyjnej skierowanej do najmłodszego pokolenia, organizacja warsztatów rodzinnych, np. niedzielnych);
- do przedstawicieli średniego pokolenia, którzy chcą być dumni ze swoich korzeni, aby mogli „uporządkować” swoją przeszłość (np.: aranżowanie spotkań, spacerów będących próbą weryfikacji wspomnień i opowieści rodzinnych);
- do grup artystycznych (plastycznych, muzycznych), pasjonatów, towarzystw, organizacji i innych instytucji kulturalnych (zaproszenie do współpracy i wymiany doświadczeń, organizowanie wspólnych przedsięwzięć);
- do przedstawicieli grup defaworyzowanych, zapewniając warunki i narzędzia, które pozwolą im skorzystać z muzealnych propozycji (udział w projektach w ramach „kultury dostępnej”, których celem jest ułatwienie dostępu do oferty muzealnej osobom ze szczególnymi potrzebami i z niepełnosprawnościami).

- b) Edukacja - projekty i programy edukacyjne; planowana współpraca z innymi podmiotami; programy dla poszczególnych wydarzeń w instytucji.

Nadrzędnym celem każdego muzeum jest upowszechnianie swoich działań i zasobów oraz promocja dziedzictwa kulturowego Miasta i Regionu. Zadania te realizowane są poprzez szeroko rozumianą edukację. Oferta rudzkiego muzeum, od lat regularnie ulepszana, oparta jest na różnego rodzaju przedsięwzięciach: obsługa przewodnicka po wystawach (stałej i czasowych), lekcjach muzealnych, warsztatach, grach terenowych, spacerach, wykładach czy konkursach. Dodatkowo pracownicy angażują się w imprezy miejskie, regionalne i ogólnokrajowe, m. in.: Europejskie Dni Dziedzictwa, Dni Metropolii GZM, Industriada czy rudzkie pikniki przy piekaroku. Analizując wyniki sprawozdań muzealnych można zaobserwować spadek frekwencji, zwłaszcza wśród grup zorganizowanych biorących udział w różnych formach zajęć (w 2024 roku był to spadek aż o 28 % w stosunku do 2023 roku). W związku z pogarszającymi się z roku na rok wynikami konieczna jest restrukturyzacja polityki współpracy ze szkołami. Należy zmodernizować ofertę i rozpocząć cykl spotkań z dyrektorami oraz nauczycielami szkół w celu promocji działań edukacyjnych muzeum.

Konieczne też wydaje się przeprowadzenie badań diagnostycznych, dotyczących potrzeb kulturalnych i oczekiwań, zwłaszcza młodego pokolenia (uczniów szkół średnich, którzy stanowią najmniejszy odsetek wśród publiczności muzealnej), i stworzyć specjalną ofertę, która byłaby odpowiedzią na te potrzeby.

Chciałabym również, aby rudzkie muzeum stało się w przyszłości ważnym centrum edukacji regionalnej. Konieczne jest nawiązanie współpracy z regionalistami, koordynatorami i doradcami metodycznymi, zajmującymi się promowaniem edukacji regionalnej, w celu organizowania wspólnych projektów, konferencji i szkoleń. W działaniach z zakresu rozwijania edukacji muzealnej pomocne mogą też się okazać regularne spotkania edukatorów i pracowników działów oświatowych śląskich muzeów. Warto wrócić do tej aktywności wśród muzealników, która kilkanaście lat temu cieszyła się ogromną popularnością. Widzę tutaj potencjał rudzkiego muzeum do zainaugurowania tego typu przedsięwzięć.

- c) Zarządzanie instytucją - szeroki obszar obejmujący strukturę instytucji, kwestie podziału zadań wewnątrz instytucji, spraw kadrowych, płacowych, wyzwań związanych z przygotowaniem, zmianą lub uporządkowaniem wewnętrznych procedur; szkolenia dla pracowników;

Zespół rudzkiego muzeum stanowi niewielka grupa 17 pracowników, wśród których 10 osób zatrudnionych jest na pełny etat. Aktualna struktura rudzkiego muzeum, określona w regulaminie organizacyjnym, odpowiada obecnym kierunkom działania instytucji. Tworzą ją komórki organizacyjne: działalności podstawowej (Dział Historii, Dział Etnografii oraz Dział Naukowo-Oświatowy i Biblioteka), działalności administracji i obsługi (Dział Księgowości i Dział Administracji). Z perspektywy jej dalszego rozwoju zasadne wydaje się ponowne przeanalizowanie rozłożenia zadań w poszczególnych działach oraz dostosowanie ich do zmieniających się potrzeb programowych i operacyjnych, a także ewentualna reorganizacja na niektórych stanowiskach służbowych.

W codziennej pracy ważne są dla mnie dobre relacje ze współpracownikami. Sukces wielu wyzwań, jakie stoją przed muzeum, w znacznym stopniu zależy od jego pracowników. Od tego w jaki sposób będą zarządzani, aby czuli się ważni, doceniani i mieli satysfakcję ze swoich działań. Chcę zarządzać w sposób projektowy, polegający na czytelnym przekazie i formułowaniu najważniejszych zadań, za które odpowiedzialni są konkretni liderzy, w połączeniu z rzetelną oceną powierzonych działań. Otwartość na dialog, czym kieruję się w kontaktach zawodowych, pozwala mi rozumieć motywację osób nie tylko w zespole merytorycznym, dlatego tą zasadą chciałabym się kierować również jako dyrektor instytucji.

Ważnym elementem wspierania i motywowania pracowników jest zachęcanie ich do podnoszenia swoich kompetencji poprzez udział w konferencjach, szkoleniach czy podjęcie studiów podyplomowych i doktoranckich, co jest niewątpliwym gwarantem rozwoju muzeum.

- d) **Wystawy** - najważniejsze projekty wystaw stałych (jeśli kandydat na dyrektora przewiduje taką zmianę) i czasowych (zaplanowanych jako element koncepcji). Program nie musi obejmować wszystkich wystaw, natomiast powinien obejmować kluczowe wydarzenia.

Zadania rudzkiego muzeum w zakresie wystawiennictwa realizują się poprzez zorganizowaną w 2021 roku wystawę stałą oraz trwające zazwyczaj po kilka lub kilkanaście tygodni - wystawy czasowe. Wystawa stała „Czas to pieniądz. Historia cywilizacji i ekonomii na przykładzie Rudy Śląskiej” kładzie nacisk na rozwój wiedzy z zakresu ekonomii i przedsiębiorczości w oparciu o historię obecnej Rudy Śląskiej. Dzieje miasta pokazane zostały przez pryzmat rewolucji przemysłowej i dynamicznego rozwoju gospodarki. Wystawa porusza podstawowe zagadnienia ekonomiczne. Ta multimedialna ekspozycja poprzez różnorodność środków wystawienniczych umożliwiających prowadzenie różnorodnych narracji, jest kierowana do szerokiego grona odbiorców, jednak wydaje się konieczne rozszerzenie ścieżki zwiedzania przeznaczonej dla najmłodszych zwiedzających. W pierwszym etapie należałoby podjąć zadania zmierzające do stworzenia przewodnika po wystawie, np. w formie „karty pracy”, kolorowanki z rebusami, zadaniami itp., który pomógłby w utworzeniu narracji odpowiedniej dla najmłodszej grupy wiekowej. W 2026 roku mija pięć lat od otwarcia wystawy, jednocześnie kończy się okres gwarancji sprzętów technicznych obsługujących wystawę. Należy wziąć pod uwagę, że z czasem pojawia się coraz więcej usterek, które należy regularnie usuwać, aby jakość wystawy pozostała niezmienna. Należy zaplanować specjalne fundusze z przeznaczeniem na modernizację ekspozycji.

Atutem rudzkiego muzeum jest przestrzeń do organizowania wystaw czasowych o różnej tematyce z zakresu: etnografii, historii i sztuk plastycznych. Często nawiązują one do rocznic najważniejszych wydarzeń historycznych i zwyczajów roku obrzędowego. Poprzez ekspozycje czasowe muzeum promuje lokalnych artystów, kolekcjonerów, pasjonatów. Ważne, aby były to wystawy ambitne, będące efektem prowadzonych przez muzeum badań naukowych, bogate w cenne artefakty. Istotne jest, by wystawy tworzyć we współpracy z innymi muzeami i instytucjami kultury, co pozwala uzupełniać wiedzę i poszerzać horyzonty. W 2026 roku rudzkie muzeum obchodzi ważny jubileusz 50. rocznicy powstania. Początki muzeum związane są z Miejską Izbą Regionalną, która powstała w 1976 roku w siedzibie dzisiejszej placówki. W związku z tą ważną dla muzeum datą w planach wystawienniczych znalazła się propozycja ekspozycji, pod roboczym tytułem „50. skarbów na Abrahama muzeum”, prezentującej najciekawsze okazy ze zbiorów muzeum. Wystawa będzie powiązana z różnymi imprezami towarzyszącymi oraz z wydawnictwem albumowym, co świetnie wpisze się w promocję instytucji.

Niezwykle cennym zjawiskiem kulturowym, którym może się pochwalić Ruda Śląska, to lokalne przejawy sztuki nieprofesjonalnej, obejmującej różne dziedziny twórczości wizualnej (w tym rzeźby w węglu). Ten niekonwencjonalny świat plastyki nieprofesjonalnej, posiadający głębokie korzenie w naszym Mieście, od wielu lat zajmuje czołowe miejsce w polityce wystawienniczej muzeum. Dzieje się tak dzięki organizowanym cyklicznie wystawom pokonkursowym „Rudzka Jesień”, które są pokłosiem najstarszego konkursu twórczości nieprofesjonalnej w kraju. Planuję kontynuować realizację konkursu i wystawy, a dodatkowo organizować wystawy autorskie rudzkich artystów, niepowtarzalnych osobowości, których śmiało można zaliczyć do szacownego grona górnośląskich wizjonerów. W 2026 roku chciałabym zorganizować wystawę autorską halembianina Piotra Chmielarskiego, zatytułowaną „Malarskie głębiny”, natomiast w planie trzyletnim mam

obowiązek ująć wystawę poświęconą jednemu z najwybitniejszych artystów z kręgu sztuki intuicyjnej - Władysławowi Lucińskiemu. Wśród wielu planów wystawienniczych chciałabym także zrealizować projekt poświęcony rudzkiemu rzemiosłu. Jeśli chodzi o tematy wykraczające poza region i kraj, to warto w ramach współpracy rozwinąć podjętą już próbę prezentacji przykładów kultur pozaeuropejskich, opartą o bogate zbiory m.in. Muzeum w Żorach, Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha w Krakowie czy Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie.

- e) Zarządzanie zbiorami - polityka rozbudowy zbiorów; wyzwania związane z ewidencją zbiorów; badania proveniencyjne; utrzymanie magazynów muzealnych; konserwacja i digitalizacja zbiorów;

Gromadzenie i trwała ochrona dóbr dziedzictwa o charakterze materialnym i niematerialnym, to najważniejsze zadanie i obowiązek muzeów. Zgodnie z założeniami statutowymi rudzkiego muzeum zakres polityki pozyskiwania zbiorów odnosi się do pamiątek i materiałów dokumentalnych związanych z historią Rudy Śląskiej i jej mieszkańców, a także do obiektów ilustrujących kulturę lokalną, ujętą w szerszy kontekst regionalny. Dzięki pracy muzealników oraz życzliwości mieszkańców udało się zgromadzić ponad 24 tysiące muzealiów zarówno historycznych, jak i etnograficznych. Wśród nich wyróżniają się kolekcje, z których jesteśmy szczególnie dumni. Jest to m.in. cenny zbiór sztandarów i proporców, częściowo ufundowany przez pracowników kopalń, hut, szkół oraz organizacje społeczno-polityczne. Posiadamy również bogaty zbiór map związany z historią Śląska i naszego miasta. Od wielu lat gromadzimy pocztówki, przede wszystkim te ilustrujące dzielnice Rudy Śląskiej. Dział Historii posiada również w swoich zasobach dzieła plastyczne (obrazy, grafiki, rzeźby oraz fotografie) autorstwa regionalnych artystów, absolwentów wyższych szkół plastycznych. Dział Etnografii to przede wszystkim kolekcja sztuki intuicyjnej, zbiór porcelany użytkowej pochodzącej z fabryk porcelany „Giesche” w Katowicach-Bogucicach i „Huta Franciszka” w Bykowie, elementy regionalnych strojów ludowych oraz wiele obiektów ilustrujących codzienne życie naszych przodków. Kolekcje powiększane są drogą zakupów od prywatnych oferentów, na aukcjach, na targach staroci i w antykwariatach, a także w drodze darowizn, pochodzących od rudzian. Polityka pozyskiwania muzealiów, aby była świadoma i zaplanowana, powinna być oparta o odpowiednie fundusze, gwarantujące ciągłość w wzbogacaniu zbiorów o cenne okazy. Pozyskane eksponaty są ewidencjonowane i digitalizowane, a następnie poddawane badaniom proveniencyjnym. Czołową rolę odgrywa tu wywiad z oferentem, który z pierwszej ręki przekazuje najistotniejsze informacje o pochodzeniu danej pamiątki. Za każdym obiektem stoi zawsze jakaś mikrohistoria, której odkrycie i interpretacja stanowi niezwykle pasjonujące zajęcie. Warto rudzian włączyć w dialog i wspólne interpretowanie zgromadzonych artefaktów. Trudna sytuacja rudzkiego muzeum, związana z posiadaniem przestarzałego i usterkowego programu do ewidencji zbiorów, powoduje konieczność nabycia nowoczesnego i kompleksowego systemu, do którego zostaną sprawnie przeniesione wszystkie zapisane przez lata dane, by wykonana praca nie została utracona. Zobligowani m.in. przepisami ustawy o muzeach czy kodeksem etyki dla muzeów sporządzonym przez ICOM (Międzynarodową Radę Muzeów) muzealnicy powinni zapewnić odpowiednie i bezpieczne warunki przechowywania i konserwacji zbiorów, odpowiadające najwyższym standardom muzealnym. Kwestia niewystarczających powierzchni magazynowych, a nade wszystko brak odpowiednich warunków i sprzętu technicznego, to duże wyzwanie stojące przed nowym dyrektorem.

Obszary do wyboru:

Wydawnictwa - program wydawniczy instytucji; wydawanie czasopism; strategie dotarcia do czytelnika; współpraca z bibliotekami i środowiskiem naukowym.

Jednym z podstawowych zadań muzeum jest działalność wydawnicza. Moim zdaniem w rudzkim muzeum od kilku lat to zadanie realizowane jest w sposób niewystarczający. W ostatnim dziesięcioleciu muzeum wydało zaledwie siedem pozycji książkowych; ostatnia pt. „Grupa Bielszowicka - 60. rocznica powstania”, wydana w 2024 r., została w pełni sfinansowana ze środków MKiDN w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Etnopolska. Edycja 2024. Wartościowym wydawnictwem był ukazujący się cyklicznie „Rudzki Rocznik Muzealny”, ostatni ukazał się w 2015 roku. Kolejne tomy stanowiły ciekawe rozwiązanie na popularyzację wiedzy na temat dziejów Rudy Śląskiej i jednocześnie dawały możliwość zaprezentowania wyników badań naukowych muzealnikom, pracownikom naukowym współpracującym z muzeum oraz lokalnym historykom. Porównując wydawnictwa sąsiednich muzeów regionalnych (miejskich) widać, że brakuje w ofercie rudzkiego muzeum atrakcyjnych propozycji, skierowanych do szerokiego grona odbiorców, o charakterze edukacyjno-promocyjnym, zwłaszcza dla najmłodszych. Należy rozwijać jakościowe edytorstwo, o bardziej popularyzatorskim charakterze, które chętnie kupią rudzianie do swoich rodzinnych biblioteczek oraz będą stanowiły atrakcyjną nagrodę w konkursach miejskich. W przeciągu najbliższych trzech lat chciałabym zrealizować wydanie opracowania-przewodnika o najcenniejszych zabytkach ze zbiorów rudzkiego muzeum, przewodnika po wystawie stałej dla najmłodszych zwiedzających i przygotować materiał do „Etnoprzewodnika po mieście”. Uważam, że ogromną wartość naukową posiadały wydawane w przeszłości materiały pokonferencyjne, do których również warto wrócić.

CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA

ARKUSZ CELU SZCZEGÓŁOWEGO

I.

1. Określenie celu

Promocja lokalnego dziedzictwa. Organizowanie cyklicznego festiwalu pod stałą nazwą „EtnoRuda - rudzki festiwal lokalnego dziedzictwa”, który w zależności od zagadnienia, jakiemu byłby poświęcony, nosiłby osobny tytuł. Dla przykładu: dziedzictwo kulinarne - „Festiwal żuru”, rękodzieło - „Ślōnsko rołza”, folklor - „Beboki i niezłe ziółka”.

2. Okres realizacji celu

Pierwsza edycja „Festiwalu żuru” - czerwiec 2026 rok, kolejne - 2027 i 2028 rok.

3. Wskazanie obszaru wyzwań, do którego odnosi się cel

Spółeczeństwo

4. Określenie wskaźnika dla realizacji celu

Impreza muzealna

5. Określenie wartości początkowej i docelowej wskaźnika

Wartość początkowa: 0, wartość docelowa: 3

6. Określenie źródła pomiaru

Sprawozdanie merytoryczne przekazane przez muzeum Organizatorowi, rozliczenie projektu z programu dotacyjnego

7. Finansowanie celu

Pozyskanie środków zewnętrznych z MKiDN w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Etnopolska. Edycja 2026 oraz uzyskanie dotacji celowej na pokrycie wkładu własnego. Szacowana wartość projektu (I edycji) to około 50 000 zł.

8. Sposób komunikowania / promowania celu

Strona internetowa muzeum, promocja w mediach (radio, czasopisma lokalne, telewizja lokalna i regionalna) i mediach społecznościowych, kampania reklamowa.

1. Określenie celu

Nawiązanie współpracy z Państwowym Liceum Sztuk Plastycznych w Katowicach w celu otwarcia się na młode pokolenie, poprzez organizowanie wspólnych inicjatyw: spotkań w muzeum, warsztatów praktycznych inspirowanych rękodziełem, etnodizajnem, prelekcji, spotkań w liceum. Organizowanie różnych form wolontariatu: projektowanie gadżetów muzealnych, tworzenie wystaw, przestrzeni, budujących wzajemne relacje. Zorganizowanie wystawy czasowej, prezentującej prace dyplomowe czy dzieła absolwentów mieszkających w Rudzie Śląskiej lub np.: autorską biżuterię.

2. Okres realizacji celu

Lata 2026-2028

3. Wskazanie obszaru wyzwań, do którego odnosi się cel

Społeczeństwo

4. Określenie wskaźnika dla realizacji celu

Ilość spotkań, warsztatów i liczba uczniów objętych projektem

5. Określenie wartości początkowej i docelowej wskaźnika

Wartość początkowa: 0, wartość docelowa: 6 spotkań, 1 wystawa, 30-50 uczniów

6. Określenie źródła pomiaru

Sporządzenie wniosków, wspólne refleksje podsumowujące projekt. Sprawozdanie merytoryczne przekazane przez instytucję Organizatorowi

7. Finansowanie celu

Dotacja podmiotowa, granty, sponsorzy

8. Sposób komunikowania / promowania celu

Informacja na stronie internetowej muzeum oraz mediach społecznościowych, mailing, spotkania z dyrektorami szkół, koordynatorem, nauczycielami i młodzieżą

II.

1. Określenie celu

Rozwój współpracy ze szkołami. Organizowanie konferencji i szkoleń dla regionalistów, spotkania z koordynatorami i doradcami metodycznymi zajmującymi się promowaniem edukacji regionalnej. Stworzenie w rudzkim muzeum przestrzeni do podnoszenia kwalifikacji z wiedzy o regionie.

2. Okres realizacji celu

Lata 2026-2028

3. Wskazanie obszaru wyzwań, do którego odnosi się cel

Edukacja

4. Określenie wskaźnika dla realizacji celu

Ilość zorganizowanych konferencji/szkoleń, ilość osób-uczestników konferencji

5. Określenie wartości początkowej i docelowej wskaźnika

Wartość początkowa: 0, wartość docelowa: 3 szkolenia, 20-30 uczestników

6. Określenie źródła pomiaru

Sprawozdanie merytoryczne przekazane przez muzeum Organizatorowi

7. Finansowanie celu

Dotacja podmiotowa, granty, sponsorzy

8. Sposób komunikowania / promowania celu

Informacja na stronie internetowej muzeum oraz w mediach społecznościowych, mailing, spotkania z dyrektorami szkół

1. Określenie celu

Przeprowadzenie badań ankietowych, diagnozujących potrzeby kulturalne i oczekiwania młodego pokolenia (uczniów szkół średnich, którzy stanowią najmniejszy odsetek wśród publiczności muzealnej)

2. Okres realizacji celu

2026 rok

3. Wskazanie obszaru wyzwań, do którego odnosi się cel

Edukacja

4. Określenie wskaźnika dla realizacji celu

Ilość szkół i uczniów objętych badaniami

5. Określenie wartości początkowej i docelowej wskaźnika

Wartość początkowa: 0, wartość docelowa: 5 szkół, 300 uczniów

6. Określenie źródła pomiaru

Analiza badań ankietowych, sporządzenie wniosków. Sprawozdanie merytoryczne przekazane przez muzeum Organizatorowi

7. Finansowanie celu

Dotacja podmiotowa

8. Sposób komunikowania / promowania celu

Informacja na stronie internetowej muzeum oraz w mediach społecznościowych, mailing, spotkania z dyrektorami szkół, nauczycielami i młodzieżą

III.

1. Określenie celu

Organizowanie cyklicznych spotkań ewaluacyjnych dla pracowników merytorycznych, opartych o wzajemny dialog i wymianę informacji, spostrzeżeń i uwag oraz potrzeb i oczekiwań zespołu. W ciągu całego roku kilka spotkań związanych z planowaniem, podziałem obowiązków oraz oceną zrealizowanych projektów.

2. Okres realizacji celu

Od grudnia 2025 roku do września 2028 roku

3. Wskazanie obszaru wyzwań, do którego odnosi się cel

Zarządzanie instytucją

4. Określenie wskaźnika dla realizacji celu

Ilość spotkań z zespołem

5. Określenie wartości początkowej i docelowej wskaźnika

Wartość początkowa: 0, wartość docelowa: około 5-6 spotkań w roku, czyli w sumie około 15 spotkań

6. Określenie źródła pomiaru

Raport uczestników spotkań, protokoły

7. Finansowanie celu

brak

8. Sposób komunikowania / promowania celu

Mailing, przekaz informacji drogą dialogu

IV.

1. Określenie celu

Organizacja wystawy czasowej, jubileuszowej o roboczym tytule „50. skarbów na Abrahama muzeum”

2. Okres realizacji celu

wrzesień-październik 2026 roku

3. Wskazanie obszaru wyzwań, do którego odnosi się cel

Wystawy

4. Określenie wskaźnika dla realizacji celu

Ilość wystaw, frekwencja na wystawie

5. Określenie wartości początkowej i docelowej wskaźnika

Wartość początkowa: 0, wartość docelowa: 1wystawa, 600 osób odwiedzających wystawę

6. Określenie źródła pomiaru

Sprawozdanie merytoryczne przekazane przez muzeum Organizatorowi

7. Finansowanie celu

Dotacja podmiotowa, sponsorzy 7000 zł

8. Sposób komunikowania / promowania celu

Promocja w mediach (radio, czasopisma lokalne, telewizja lokalna i regionalna) i mediach społecznościowych, kampania reklamowa

V.

1. Określenie celu

Konserwacja cennych obiektów ze zbiorów rudzkiego muzeum. Ze względu na brak pracowni konserwatorskiej rudzkie muzeum jest zobligowane do regularnego przekazywania muzealiów do zewnętrznych pracowni konserwatorskich. W pierwszej kolejności wybierane są eksponaty najbardziej wymagające interwencji konserwatorskiej. Niestety, w zbiorach muzeum takich obiektów jest ogromna ilość. Należy pilnować, aby polityka konserwatorska była regularna i odpowiednio planowana.

2. Okres realizacji celu

Lata 2026-2028

3. Wskazanie obszaru wyzwań, do którego odnosi się cel

Zarządzanie zbiorami

4. Określenie wskaźnika dla realizacji celu

Ilość obiektów przekazanych do konserwacji

5. Określenie wartości początkowej i docelowej wskaźnika

Wartość początkowa: 0, wartość docelowa: co najmniej 1 obiekt z każdego działu na rok, razem 6 obiektów

6. Określenie źródła pomiaru

Sprawozdanie merytoryczne przekazane przez muzeum Organizatorowi

7. Finansowanie celu

Dotacja podmiotowa, granty z fundacji, programy dotacyjne. Szacowana wartość projektu to około 60 000 zł

8. Sposób komunikowania / promowania celu

Mailing, kontakty z pracownikami konserwatorskimi, zapytania o ceny

VI.

1. Określenie celu

Wydanie albumu - katalogu do jubileuszowej wystawy „50. skarbów na Abrahama muzeum”

2. Okres realizacji celu

Do 30 listopada 2025 roku opracowanie wniosku o dotację, wrzesień 2026 rok - wydanie publikacji

3. Wskazanie obszaru wyzwań, do którego odnosi się cel

Wydawnictwa

4. Określenie wskaźnika dla realizacji celu

1 wydawnictwo, nakład wydawnictwa

5. Określenie wartości początkowej i docelowej wskaźnika

Wartość początkowa: 0, wartość docelowa: 1 pozycja, 500 egzemplarzy

6. Określenie źródła pomiaru

Sprawozdanie merytoryczne przekazane przez muzeum Organizatorowi, rozliczenie projektu z programu dotacyjnego

7. Finansowanie celu

Pozyskanie środków zewnętrznych z MKiDN w ramach programu „Wspieranie działań muzealnych” - wystawy i katalogi oraz uzyskanie dotacji celowej na pokrycie wkładu własnego. Szacowana wartość projektu to około 80 000 zł.

8. Sposób komunikowania / promowania celu

Promocja w mediach (radio, czasopisma lokalne, telewizja lokalna i regionalna) i mediach społecznościowych, kampania reklamowa

1. Określenie celu

Przygotowanie materiału do publikacji „Etno przewodnik po Rudzie Śląskiej” to propozycja wydawnicza dla najmłodszych. Główny bohater-narrator - Zeflik, zabiera czytelników na wycieczkę po dzielnicach Rudy Śląskiej. Opowiada o ciekawych miejscach, zabytkach, przyrodzie, a przede wszystkim o mieszkańcach i ich kulturze: tradycjach i zwyczajach, dawnym życiu w familoku, strojach ludowych, legendach, a także dziecięcych zabawach i obowiązkach z przeszłości. Istotną rolę odgrywać będą bogate ilustracje przeplatające się z fotografiami archiwalnymi (z zasobów muzealnych), które stworzą klimat bajki połączonej z

historycznymi opowieściami. Dodatkową atrakcją książki będą dołączone do każdego rozdziału zestawy edukacyjne z zagadkami, kartami pracy, zadaniami manualnymi itp. Proponowany tytuł książki - „Zeflikowym szlakiem przez Rudę Śląską”.

2. Okres realizacji celu

Lata 2026-2027 - przygotowanie materiału do publikacji

2028 rok - wydanie publikacji

3. Wskazanie obszaru wyzwań, do którego odnosi się cel

Wydawnictwa

4. Określenie wskaźnika dla realizacji celu

1 wydawnictwo, nakład wydawnictwa

5. Określenie wartości początkowej i docelowej wskaźnika

Wartość początkowa: 0, wartość docelowa: 1 pozycja, 300 egzemplarzy

6. Określenie źródła pomiaru

Sprawozdanie merytoryczne przekazane przez instytucje Organizatorowi, rozliczenie projektu z programu dotacyjnego

7. Finansowanie celu

Pozyskanie środków zewnętrznych z MKiDN w ramach programu „Wspieranie działań muzealnych” - wystawy i katalogi oraz uzyskanie dotacji celowej na pokrycie wkładu własnego. Szacowana wartość projektu to około 50 000 zł

8. Sposób komunikowania / promowania celu

Promocja w mediach (radio, czasopisma lokalne, telewizja lokalna i regionalna) i mediach społecznościowych, kampania reklamowa

Ruda Śląska, 18 września 2025r.

Ewelina Piekala